

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput XX. Explicantur Scholasticorum placita circa naturam, proprietates,
causam, terminumque Unionis hypostaticæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

eum Cypriano Clementem. Hic loquitur ad hunc modum: *Hodie forma ſervi reuerſa eſt in formam Dei, ac exinatio humilitatis ad priſtinam altitudinis rediit maieſtatem.* Cyprianus ait: *delectantur in eo, quod forma ſervi reuerſa eſt in formam Dei, & exinatio humilitatis ad depoſitam altitudinis redierit maieſtatem.* Non opus hic eſt Magiſtris, qui præſtent ingenio, eruditione, & calliditate: eadem Cyprianum ſcribere, eadem Clementem videt enim lippiens, ac tonſor. Igitur aut Eutychieſus uterque eſt, aut nec unus, nec alter. Quis autem audeat rodere Cypriani orationem, tanquam errore Eutychieſo conſperſam?

6.
Confirma-
tur 4to.

Non video, quid respondere poſſit Calumniator, niſi forte aliam verborum cautionem adhibendam fuiſſe Clementi longe poſt damnatum Eutychieſum in conſpectu univerſalis Eccleſiæ peroranti, quæ adhibenda non fuit Cypriano antiquiori tempore, atque in privata Eccleſia concionem habenti. Quod ſi forte effutiret, id magis ipſius Aviti contunderet temeritatem. Loquens enim Pontifex in Catholica Eccleſia, atque in coetu Orthodoxorum Procerum, *non ſe aliter intelligi arbitrabatur, tali quaſtione nullus pulſabatur, ſecurius loquebatur.* Atque hac reſponſione, qua Magnus Auguſtinus vindicat adverſus Julianum lib. 1. cap. 6. quamdam ſententiam Chyſoſtomi, ſarta teſtaque eſſet Clementis oratio, quamquam foret ob aliquam texturam minus accuratam verborum ſenſus

ejuſdem orationis ambiguus. Apertiffimus eſt tamen, ponderoſus, Patrum undique auctoritate munitus, nec unum fere verbum ibidem occurrit, quod perſpicuo ſimul mirabilique artificio non ſit à Sanctorum libris depromptus. Illa quoque interpretatio, quam deſiderare poſſet Criticus ſubmorofus, ut liquatiſſime ex dictis apparet, eidem periodo ſubnectitur. Ad frangendam præterea Janſeniani huius audaciam accedit ſermo xxxvi. Petri Chryſologi Ravennatenſis Antiftiſtis, in quo legimus: *Nonne Dominus, ut hominis faciem præferret & formam, formam propriam deitatis auſugit?* En vocabulum *forma* in eodem Clementinæ periodi ſenſu uſurpatum à viro doctrina ac ſanctitate ſpectabili, qui floruit vivente Eutychieſo, & adverſus illum glorioſe ſtylum exercuit.

Plura adverſus ſummi Pontificis imperitum, injuſtiſſimumque accuſatorem non proferam, tamen poſſem permulta; ne forte opinetur, nos aut diſſertationem illam pluris facere, aut ab ipſo mentem noſtram quamvis perhumilem, & anguſtam plurimum coarctari. At hæc reſpondere placuit, ut agnoſceret quanta facilitate machinam, quam putat firmiſſimam, ſubvertamus. Bovem pinguem ac friſſum, quem promittit ſe dono miſſurum ex Hollandia ei, qui ſatiſfecerit exornatæ à ſe lucubrationi, illi det, qui ipſum à nota ignorantie atque audacie adhibito omni conatu defenderit.

C A P U T XX.

Explicantur Scholaſticorum placita circa naturam, proprietates, cauſam, terminumque Unionis hypochaſticæ.

S U M M A R I U M.

1. Variæ Doctorem ſententiæ.
2. Sententia Auctoris.
- 3 & 4. Solvuntur obſectiones.
5. Proprietates unionis hypochaſticæ.
6. An hæc unio facta ſit in Natura, an in Perſona.
7. 8. 9 & 10. Unionem hypochaſticam nemo meruit quoad ſubſtantiam, bene verò quoad circumſtantias.

11. Chriſti humanitas non promeruit ſui unionem cum verbo.
- 12 & 13. Obſectionibus ſatiſſit.
14. & 15. An plures perſonæ Divinæ aſſumere potuiſſent eandem naturam, & an una Perſona plures naturas.
16. An etiam naturam irrationalem.
17. Cur poſſius filius, quam alia perſona fuerit incarnata.

1.
Variæ Do-
ctorem ſen-
tentiæ.

PLURA Scholaſtici diſputant de hypochaſtica unionis natura, proprietatibus, cauſa, ac termino: quorum ſi velimus prolixam habere diſſertationem, prætermittenda nobis erunt utiliora, cum graviffimæ nobis adhuc dirimendæ ſint
R. P. Berti Theol. Tom. V.

controverſiæ. Ut ergo Scholarum placita brevi expediamus; duarum naturarum unionem quidam conſtituunt in modo ab extremis diſtincto, ut Scotus in 111. diſt. 1. Suarez diſput. viii. ſect. 3. Vaſq. diſp. xviii. cap. 3. Salmanticenſes diſput.

2.
Sententia
Auctoris.

disput. iv. dub. 1. Gabr. à S. Vinc. disput. 2. dub. 7. L' Herminier de Un. hyp. q. 2. alique complures: quidam vero ab extremis negant illam distingui, ut Cajetanus in 3. p. q. 2. art. 7. Gonet disp. vi. art. 3. Maignan Ph. Sacrae p. 1. cap. 21. Juenin dissert. v. q. 3. Tournely quaest. vii. art. 2. atque ex nostratibus Aegidius in 2. dist. 2. Gregorius Arimin. in 1. dist. 28. q. 2. Gerardus dist. 7. q. 3. Gavardi quaest. v. art. 1. & fere omnes ab eodem Gavardi num. 8. laudati. Nos vero horum sententiae absque ulla animi fluctuatione subscribimus. Principio enim non admittitur à nobis *modum esse entitatem* aliquam distinctam à subiecto, licet fateamur esse *habitudinem* quamdam intrinsecam, sive potius rem ipsam tali affectione praeditam, & veluti sigilli impressionem, inhaerentem quamdam *formam* à substantia indistinctam; ut diximus de relationibus, ac de habitibus disputantes. Deinde nullam aliam *hypostaticam* unionis perceptionem ex Scripturis, ac Patribus in velitatione praecedentium haesum productis haurire possumus, quam mirabilis oeconomiae, per quam Dei Verbum in unitatem personae *formam servi*, idest, humanitatem assumpsit: cujus assumptionis modus caput superat humanum, neque potest per *entitatem* aliquam productam innotescere mortalium mentibus. Praeterea, ne vulgarem ratiocinationem omitamus, si duo habeant rationem *potentiae*, & *actus*, quemadmodum habent corpus & anima, materia & forma; nullo egent superaddito nexu, quo, tanquam confixo clavo duae tabulae, colliguntur; sed per se immediate uniuntur. Insuper, ut argumentatur citato loco Gregorius, non solum natura humana est unita Verbo, verum etiam Verbum est unitum naturae humanae; nec tamen ad hanc unionem explicandam recurrendum est ad modum, vel entitatem ipsi Verbo inhaerentem, cum divina persona nequeat recipere *entitatem* aliquam, qua intrinsece afficiatur.

3.
Objectiones.

Ducuntur qui oppositam sententiam tenent momentis istiusmodi. Primum, cum *hypostatica* unio sit actio, correspondere huic debet aliquis productus effectus, qui utique non est humana natura, cum potius haec sit terminus creationis, ideoque erit *entitas* illa, sive *modus* ab extremis distinctus. II. S. Thomas 3. p. q. 2. art. 7. invicte demonstrat unionem esse *aliquid creatum*, quoniam non fuit ab

aeterno, & quicquid incipit in tempore, creatum est. III. Possunt Verbum & humanitas simul esse, quin sint unita hypostaticè. Unio ergo, inquit Maurus lib. ix. q. 25. est aliquid à Verbo, & ab humanitate distinctum. IV. Quod est indifferens, per aliquid adventitium determinari debet. At natura creata indifferens erat, ut assumeretur à Verbo. Itaque per modum aliquem adventitium determinata est. V. Plura enuntiantur de humanitate unita Verbo, quae non verificantur de ipsa humanitate Verbo non unita; quarum oppositarum enuntiationum ratio nulla est, nisi facta in humana natura mutatio.

Verum facile est haec argumenta discutere: ad primum namque dicimus *In-* 4.
carnationem duas actiones comprehen-
dere *connotative* distinctas, id est, natu-
rae humanae productionem, quae est crea-
tio, & refertur ad totam Trinitatem tan-
quam ad causam efficientem, & ad hu-
manam naturam *in se spectatam*, tanquam
ad effectum productum; & ejusdem
naturae humanae terminationem, quae est
Verbi assumptio, & refertur ad solum
Filium tanquam ad principium suam tri-
buens subsistentiam, atque ad naturam
humanam *prout subsistit divina hypostasi*:
quare cuilibet actioni terminus responderet
suus, creationi natura humana *absolute*
spectata, id est, ut à Trinitate producta;
assumptioni natura humana *spectata con-*
notative, id est, ut per Verbum subsistens.
Ad auctoritatem divi Thomae respondet
Cajetanus *esse creatum*, quod intervenit
in unione hypostatica, *esse passionem qua*
natura humana trahitur ad esse Verbi:
nos eidem responsioni insistentes dici-
mus, quod sicut unio *hypostatica* est actio
facta in tempore *connotativa*, ac *termi-*
nativa, ita habet effectum suum creatum
quidem, sed connotantem divinum Ver-
bum, à quo terminatur, id est, naturam
humanam ut subsistentem: quod non re-
pugnat divo Thomae scribenti q. 6. art.
6. ad 1. *Unio naturae humanae ad Ver-*
bum est secundum esse personale, quod non
dependet ab aliquo habitu, sed immediate
ab ipsa natura: qua auctoritate Gonet
loco cit. n. 46. sententiam confirmat no-
stram. Corruit eadem responsione ar-
gumentum Mauri, propterea quod ne-
queat non esse unio *hypostatica*, ubi est
humanitas *connotative* accepta, hoc est
hypostasi Verbi subsistens; quamvis non
precipitur unio, si humanitas in se tan-
tum absque tali connotatione spectetur.
Non

Non aliam responſionem adhibebo ad quartum; natura enim creata determinatur ut ſit Verbi per hujus hypotaſim, quæ illam connotative tantum immutat. Utor eadem doctrina, ut me expediam ab argumentatione poſtrema, quandoquidem ad ſalvandas enuntiationes oppoſitas ſat eſt diſtinctio connotatorum, ut demonſtravi lib. II. cap. 3. atque vi hujus diſtinctionis natura humana, ut ſubſiſtens divina hypotaſi, dicitur Filius Dei, qualis non dicitur abſolute in ſe inſpecta. Poſtis itaque principiis noſtris quam facillime hæc prima quaſtio diluitur.

6.
Explicantur
proprietates
unionis Hy-
poſtaſicæ.

Quantum pertinet ad unionis hypotaſicæ proprietates, conſentiunt Theologi omnes illam eſſe ſubſtantialem, naturalem, omnium maximam, & perpetuam atque indiſſolubilem. Subſtantialem eſſe conſtat ex his, quæ diximus adverſus Neſtorium, à quo nulla alia inter Deum hominemque unio admiſſa fuit, præter moralem, & extrinſecus adſcitam. Subſtantialem itaque illam appellamus, quatenus utraque ſubſtantia divina & humana in eadem hypotaſi conjunctæ perſiſtunt, ut in una perſona hominis anima ſpiritalis & caro. Naturalem vero hanc unionem dicimus contra Eutychem, qui nonniſi unam naturam adſtruit confuſam atque permixtam; quippe ubi unum perit, aut in alterum permutatur, non unio intervenit, ſed mixtio, aut corruptio: ſive naturalem dicimus, prout idem eſt, ac vere, ſine fūco, & abſque ſimulatione, ut explicavimus in tertio Anathematismo Cyrilli. Nam ſi naturale accipitur, prout idem valet, ac neceſſarium, naturæ debitum, aut ex naturæ conditione promanans; conſtat unionem hypotaſicam, quæ maxima gratiarum eſt, divinæque liberalitate peracta, dicendam non eſſe naturalem. Eſſe autem omnium maximam facile quique percipiet, ſi attendat utriusque naturæ diverſitatem, Deique & hominis diſcrepantiam: ſi animadvertat non potuiſſe humanam naturam altius attolli, ut libro proximo exponam; ſi denique inſpiciat non ad tempus divinum Verbum humanam aſſumpſiſſe naturam, ſed illam eventam ad Patris dexteram in perpetuo ac ſempiterno regno locaſſe. Atque hæc eſt tertia hypotaſicæ unionis proprietas, videlicet, indiſſolubilis humanitatis cum divinitate conjunctio: quam negavit Origenes affirmans poſt reſurrectionem totam naturam corporis interituro ſententia à Theophilo in Epistoła 2. Paſchali.

R. P. Berti Theol. Tom. V.

li, nec non Marcellus Ancyranus: de quo Eusebius in III. libro de Eccl. Theologia cap. 13. & contra eundem Marcellum lib. II. cap. 1. S. Baſilius Epiſt. 52. & Cyrillus Hieroſolym. Catech. xv. Revincitur autem aperte hæc hæreſis ex quo collata Chriſto filio Davidis poteſtas ſempiterna, & abſque fine dicatur Dan. VII. 14. & Lucæ I. 33. aliisque in locis; ea- que de omni corpore interituro ſententia ſit purum putumque deliramentum directe pugnans cum iis, quæ alibi diximus de corporum reſurrectione. Quare de unionis hypotaſicæ proprietatibus hæc per pauca dicta ſint.

Disputatur præterea in Scholis, an hæc unio facta ſit in natura, an in perſona: quæ pariter quaſtio ex reſutatis hæreſibus aperte diluitur. Nam ſi ſenſus ſit, num divina & humana natura in unam coaluerint; liquet id falſum eſſe, & de fide tenendum oppoſitum adverſus hæreſim Eutychanam: ſi vero ſit ſenſus ambas naturas fuiſſe in eadem perſona conjunctas, iſtud contra Neſtorianos eſt aſſerendum. Ideoque illarum hæreſim præmiſſa reſutatio iſtam quoque difficultatem eliminat. Controvertitur tamen inter eos, qui diſtinctionem intrinſecam ſtatuunt inter Verbi divinam naturam, ejusque perſonalitatem, an natura immediate, an ratione perſonalitatis humanam carnem aſſumpſerit: verum nos, qui divinam eſſentiam ac hypotaſim unam ſimpliciſſimam rem, ſola terminorum connotatione diverſam lib. IX. cap. 2. propugnaviſſimus, nulla hac in re dubitatione diſtrahimur, aſſerimusque incunctanter tribuendam naturæ humanæ aſſumptionem divino Verbo, ſive perſonæ, quæ tamen eſt ipſamet Dei natura, non abſolute accepta, ſed tantum connotative; cum ſint una ſumma res, incomprehenſibilis, & ineffabilis Pater, Filius, & Spiritus ſanctus. Nam ſi humanitatis aſſumptio tribuenda foret naturæ divinæ, id eſt, ſummæ illi rei ineffabili abſolute conſideratæ, non ſolum Verbum carnem aſſumpſiſſet humanam, ſed etiam Spiritus ſanctus, ac Pater, & vera eſſet hæreſis Theopachitarum. Poſſumus tamen in verbo aſſumendi, ut diximus paulo ſupra, diſtinguere principium actionis à principio terminationis, & illud tribuere divinæ naturæ ſingulis perſonæ communi, iſtud vero propriæ Filii hypotaſi, ſive perſonalitati; ut obſervat illuſtris Eſtius in III. diſt. xv. §. I. Nam efficientem cauſam Incarnationis fuiſſe totam Trinitatem, quatenus illa actio eſt, controverti nequit, ut dicam proximi

6.
An hæc unio
facta ſit in
natura, an
in perſona.

X2

lib.

lib. cap. iv. inquirens cur divini Verbi conceptio tribuatur Spiritui sancto, quamvis illam operata sit tota Trinitas.

7.
WemoIncar-
nationem
promeruit
quoad sub-
stantiam.

Cum nulla itaque oriri possit difficultas de causa *Inarnationis* efficienti, disceptatur in Scholis de causa meritoria: & quaeritur an *Inarnationem* mereri potuerint Sancti Patres, qui illam assiduis precibus ante Christi adventum petierunt; an beatissima Virgo, quæ inter omnes mulieres benedicta fieri meruit Dei genitrix; an saltem sacrosancta Christi humanitas ad gratiam *hypostaticæ* unionis evecta. Consentiunt autem Theologi omnes, nullum meritum *de condigno* potuisse in operibus aut veterum Patrum, aut Virginis intemeratæ inveniri, cui responderet tam eximium amplissimumque beneficium, quale est humanam naturam divino Verbo conjunctam esse substantiali unione. Et satis manifestam rationem proferunt, quoniam inter merita cujuslibet creaturæ, & maximum *Inarnationis* beneficium nulla excogitari potest proportio: unde illud divinæ misericordiæ, & charitati in sacris literis passim adscribitur. At si loquamur de merito *de congruo*, quod hujusmodi proportionem non exigit, tam beatam Virginem, quam Patriarchas promeruisse *Inarnationem* divini Verbi, quoad *substantiam*, & quoad *circumstantias*, scilicet promeruisse, ut Verbum naturam indueret nostram, & eam assumeret ex Abrahami Davidisque posteritate, atque citius, quam fortassis id perfecisset, sentiunt Theologi bene multi, Alvarez disput. xvii. num. 12. Joannes à S. Thoma disput. v. art. 1. Gonet disput. vii. art. 6. Suarez disput. x. a. 6. Salmant. disput. vii. dub. 3. L' Hermier Tom. 3. p. 130. alique. Econtra Sanctos Patres promeruisse *Inarnationis* divinæ *circumstantias*, idest, accelerationem, electionemque stirpis Davidicæ, & beatissimam Virginem promeruisse tantum gratiæ augmentum, ut fieret dignum divini Verbi, ac Spiritus sancti habitaculum, non vero, ut *Incarnatio* fieret, & ipsa eligeretur in Dei matrem, tenent Theologi alii in Schola celebres, D. Bonavent. dist. iii. a. 2. Scotus in iv. dist. ii. q. 1. Noster Aegidius quodlib. v. q. 4. Gavardi q. iii. de Incarnat. art. 3. Vasq. disput. xxiii. cap. 5. & alii complures; quibus subscribentes asserimus neminem quoad *substantiam* ullo pacto divinam *Inarnationem* promeruisse, sed tantum quoad *circumstantias*.

8.
Probatur ex
scriptura, &

Hujus assertionis fundamentum est, quoniam Scripturæ, Patres, ac ratio ipsa

ita divinæ misericordiæ & dilectioni tribuunt Unigeniti Filii Dei adventum in carne, ut satis appareat nullo hominum merito fuisse illectum atque permotum; sed in hoc maxime divinam splendescere charitatem, quod per mortem Christi Deo reconciliati sumus, cum essemus filii iræ, filii vindictæ. Videatur Apostolus ad Titum II. 11. & III. 4. ac Joannes Epist. i. cap. III. 10. Quibus in locis persuasum mihi est, omne excludi meritum tam *de congruo*, quam *de condigno*: quippe nulla excogitari possunt merita, ubi nulla præcedunt justitiæ opera, & ubi nulla dilectio nostra supponitur, quæ tantam Dei charitatem attraxerit. Est autem gratiæ maximum argumentum, si Dei munera nullis præcedentibus meritis conferantur. Accedit quod omnes in Adam peccaverunt, & omnes egent gloria Dei, ut inquit Paulus ad Rom. 111. 23. idest, indigent omnes Christi Redemptione, quæ à peccato liberet, aut præservet; & nullus prorsus post Adæ lapsum quidquam Deo acceptum patrare potest absque gratia Liberatoris: ita enim Apostolicam sententiam exponit Magnus Augustinus Enarrat. 2. in Psal. xxx. num. 6. Quare omne meritum, etiam *congruum* duntaxat, gratiam supponit: gratia autem prædefinitam *Inarnationem*. Insuper nullum excogitari potest meritum absque fide, quam nonnisi per Christum donari tradit Paulus ad Philipp. 1. 29. affirmatque Augustinus de Grat. Christi cap. xxxi. num. 4. aliisque in locis sexcentis. Jure itaque meritoque cum eodem Augustino concludimus: *Neque enim merita nostra præcesserunt pro quibus Filius Dei movebatur: sed magis quia nulla erant merita, magna erat misericordia.* Videbis in Psalmum lxxxv. num. 2.

Supposita autem gratia ex prævisis Christi meritis collata, potuisse promereri antiqui fœderis Patres *circumstantias* *Inarnationis*, verissimum est, quoniam gratia ac libertate præmissa habetur quidquid requiritur ad merendum. Atque hinc legimus de Abrahamo Genes. xxi. 16. benedicendas in semine ejus omnes gentes, quia unigenito suo non pepercit. Similia habentur Ps. civ. 9. & cxxx. 11. Lucæ 1. 55. Act. 11. 30. Gemitus quoque, & vota Patrum promeruisse *Inarnationis* accelerationem colligi potest ex Psalm. xi. 6. & ex Daniele cap. ix. 24. Adstipulatur & ratio, quam indigitat D. Thomas 3. p. q. 2. art. 11. quia scilicet *congruum erat, ut Deus exaudi-*

9.
Patres anti-
qui potue-
runt prome-
ri hanc
unionem
quoad cir-
cumstan-
tias.

exaudiret eos, qui ei obediebant. Hac ratione beata Virgo ſuffulta ſupernæ gratiæ auxiliis potuit, ut ibidem ad 3. ait S. Thomas, ad illam ſanctitatis excellentiam perſingere, per quam congrue fieret Dei genitrix: quo ſenſu inquit Eccleſia, Beata viſcera Mariæ Virginis, quæ meruerunt portare Dominum Chriſtum, & Venantius Fortunatus:

Virginitas felix, quæ partu eſt digna Tonantis.

Quæ meruit Dominum progenerare ſuum.

10.
Roboratur
præſertim
de B. Virgine.

Atque, ut liquet ex dictis libro XIX. cap. 8. gratia habituali ſuppoſita, non ſolum de congruo, verum etiam de condigno potuit beatiffima Virgo augmentum illud ſanctitatis promereri. Quamquam hæc gratia ipſi ad promerendum collata ſupponit prædeſtinationem Dominiæ Incarnationis, ejusque Virginis prædeſtinationem in Dei Matrem, quia Deus ex intentione ſinis media impertitur; ideoque gratiæ quidem incrementum promeruit, at non ut Verbum fieret homo, & ſeipſam in matrem præeligeret. At inquirunt ſententiæ oppoſitæ aſſertores: Cum omnes prædeſtinati mereantur gloriæ conſecutionem, quamvis ipſa prædeſtinatio omne antecedit meritum; quare mereri non potuerunt veteres Juſti incarnationem in executione, tamenſi hujus prædeſinitio ſit munificentiffimæ charitatis Dei beneficium? Huic argumentationi, quam Scholaſtici recensiti priori loco verbis collocupletant, reſpondemus Chriſtum nobis gratiam promeruiſſe, non quatenus prædeſinitus à Patre, quia in hac prædeſinitione nullum habent locum ipſius merita, ut Auguſtinus docet de Præd. SS. cap. xv. n. 31. ſed quatenus Patri obediens ſubeundo crucem mundum redemit, in quo ejus obedientia meritumque deprehenditur, ut Apoſtolus ait ad Philipp. 11. 8. & ad Hebræos 11. 9. & conſequenter quodlibet meritum præſupponere non ſolum Chriſti prædeſtinationem, verum etiam præſcientiam peractæ Incarnationis: unde ſicut mortalium nemo potuit mereri prædeſtinationem Chriſti, ita nemo mereri potuit ejus Incarnationem quoad ſubſtantiam, cum utraque omne meritum in Dei præſcientia antecedit. Aut reſpondemus gloriæ eſſe cauſam finale, quæ non præexiſtit effectui ſuo, & unionem hypſtaticam eſſe meritorum omnium cauſam effectricem ac meritoriam, quæ non operatur niſi præſupponatur ipſius exiſtentia, ut diſput. VII. dub. 2. demonſtrant ipſi Salmanticenſes.

Ex his inferitur, neque Chriſti humanitatem ſui cum divino Verbo unionem promeruiſſe: quod ſequenti argumentatione confirmatur. Vel enim humana natura hanc unionem promeruit per opera præcedentia, priusquam Chriſtus conciperetur, vel in illo priori naturæ, in quo percipitur producta, antequam aſſumeretur à Deo, vel per opera hypſtaticam unionem conſequentia. Nequit primum affirmari, cum animæ Chriſti ante Incarnationem præexiſtentia ſit Originianum figmentum reſutatum lib. XI. cap. 4. unde recte Auguſtinus citat. cap. xv. de Præd. SS. num 30. ait: *Reſpondeatur quaſo: ille homo, ut à Verbo Patri coæterno in unitatem perſonæ aſſumptus, Filius Dei unigenitus eſſet, unde hoc meruit? Quod ejus bonum qualecunque præceſſit. Quid egit ante, quid credidit, quid petivit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret?* Nec affirmare poſſumus humanitatem Chriſti promeruiſſe in illo priori naturæ, quo percipitur producta priusquam aſſumeretur à Verbo Deo, quoniam in illo à nobis excogitato momento, nondum natura humana ſubſiſtebat, & incapax erat operandi, alioqui ſi ſubſiſtentia prædita eſſet, Verbum Deus aſſumpſiſſet etiam perſonam hominis, ut opinabatur Neſtorius: ideoque Auguſtinus cap. xxxvi. Ench. num. 11. *Nunquid antea, inquit, fuit homo, & hoc ei ſingulare beneficium præſtitum eſt, cum ſingulariter promeretur Deum? Nempe ex quo eſſe homo capit, non aliud capit eſſe homo, quam Dei filius.* Denique mereri Chriſtus non potuit per opera ſubſequentia, tum quia nemo aliquid meretur, niſi ſupponatur exiſtens, ut dictum eſt nuper, ideoque omnia merita Chriſti ſupponunt peractam Incarnationem: tum quia ait S. Thomas citato art. 11. *Gratia non poteſt cadere ſub meritum, quia eſt merendi principium: unde multo minus Incarnatio cadit ſub merito, quæ eſt principium gratiæ.* Quod & rationi conſentaneum eſt, quoniam omnis cauſa præcedit effectum; & gratia, quæ eſt principium meriti, nequit eſſe præviſi operis merces ac præmium, ut autumabant hæretici Pelagiani.

12.
Obſicitur.
Solent opponi verba Pſal. XLIV. 8. *Dilexiſti juſtitiam, & odiſti iniquitatem, propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ conſortibus tuis;* & Apoc. v. 12. *Dignus eſt Agnus, qui occiſus eſt, accipere virtutem, & divinitatem:* quæ videtur Origenis confirmare ſententiam. Sunt & quidam, ut Suarez diſp. x. ſect. 4. Coninck de Actib. X 3
ſupern.

supern. disput VIII. art. 7. & Ripalda disp. 86. qui contendunt non repugnare, quin Christus unionem *hypostaticam* potuerit promereri: & quorum præcipuum argumentum paulo supra productum est, videlicet, potuisse Deum decernere *Incarnationem* executioni mandandam dependenter à meritis Christi, licet gratis prædefinitam; quemadmodum per merita prædestinati consequuntur gloriam, ad quam electi sunt sine meritorum præscientia. Addunt etiam actus charitatis disponere ad gratiam *habitualement*, & nihilominus ab ipsa gratia produci: atque ratione consimili posse unionem *hypostaticam*, quamvis sit principium meriti, merito tamen rependi. Quidam denique illud asserunt, si principium intellectionis, id est, mens rationalis cadit sub intellectione: quare principium meriti, hoc est, *unio hypostatica* non potest cadere sub merito?

13.
Respondetur.

His brevi occurrentes respondemus ad primum, in Psal. xiv. *oleum letitiæ* significare Christi exaltationem, hoc est, gloriam resurrectionis, ascensionis, dominationisque, ut Breviario in Psalm. inquit Hieronymus: aut si *unctionis* nomine intelligamus unionem hypostaticam; propterea, idem esse, atque, *in hunc finem*, & sensum reddere, unctum Christum *oleo exultationis*, & naturam humanam assumptam à Verbo, ut Redemptor noster *condigne* fungeretur Mediatoris officio, & excellentissime diligeret & exequeretur iustitiam. In quinto pariter Apocalypseo *divinitas* idem est, ac divinus honor, & nominis Christi exaltatio, quam idem Christus sua morte promeruit, ut ad Philipp. II. 9. scribit Doctor gentium, sive divinæ gratiæ profusio, ad quam significandam habent Græci Codices, non *divinitatem*, sed *πλῆτον*, *divitias*. Quod sequitur, facillime expeditur: commentitium est enim decretum, quo prædestinatur *Incarnatio* per merita subsequenter, quia non potest præcognosci meritum ante existentiam personæ merentis: potest autem decerni gloria independentem à meritis, quibus comparatur, quia finis prælegitur ante prædefinitionem mediorum. Adde quod in prædestinatione ad gloriam per merita comparandam, ipsa merita non præcedunt, sed subsequuntur gratiam, propriamque causam effectricem: at si Christus prædestinatus esset ad unionem *hypostaticam* per propria merita, hæc prænoscerentur ante suum principium efficiens, & effectus præcederet causam, atque prima meritorum origo esset merces.

Possent argumentatio proxima eludi reponendo dispositiones pendere à forma, tanquam proprietates causæ formalis, & ad ipsam formam disponere tanquam adminicula causæ efficientis, nec repugnare mutuam causalitatem in diverso causarum genere; repugnare autem in genere eodem, quale profecto esset, si merita præcederent ut causæ moralis efficiens unionem *hypostaticam*, quæ est causæ moralis efficiens meritorum: sed his omis, dico contritionem quæ præcedit gratiam *habitualement* esse effectum gratiæ actualis: & si supponat gratiam *habitualement*, non ad ipsam disponere sed ad ejus augmentum. At in solutione postremi argumenti non immorabor; etenim mens, sive principium intelligendi cadit sub intellectionem tanquam obiectum, quod præsupponitur ante ipsam intellectionem; *hypostatica* autem unio caderet sub meritum, tanquam effectus, qui nequit præsupponi ante causam; ne repetam præmissam contradictionem, quod si gratia principium meriti caderet sub meritum, merces ac præmium esset, non gratia. Hactenus de causæ unionis hypostaticæ meritoria.

14.
Circa assumptam à Deo Verbo naturam plures in scholis instituuntur questiones, ac præsertim, num eandem carnem quam Filius assumpsit, potuissent etiam assumere Spiritus sanctus ac Pater, num una duntaxat persona assumere potuisset naturas duas, num potuisset Deus terminare naturam aliam destitutam ratione, cur Filius, non persona alia, nostram induerit formam, cur non Angelicam substantiam; & questiones alias ejusmodi, in quibus terere nos tempus, ingeniumque torquere dicunt Insectatores Scholasticæ, ut vidimus in Prolegomenis. Brevi nos, non pertimescentes linguarum flabella, sed aliarum rerum inquisitioni multivolum animum addicentes asserimus potuisse omnes sacrosanctæ Trinitatis personas assumere naturam unam, cum singulæ eandem potentiam, virtutemque divinam habeant, necnon propriam hypostasim ac substantiam. Nec inde sequeretur, assumptum hominem esse unum, & non unum; quoniam *τὸ ἓν* significat unitatem duntaxat naturæ, quæ triplici terminata esset hypostasi; quemadmodum *unus Deus* commonstrat unam divinam naturam in tribus personis subsistentem: & quemadmodum unitas personæ assumptæ non infert modò unitatem naturæ assumptæ; ita in hypothesi pluralitas personarum non infer-

inferret modò unitatem naturæ aſſumptæ; ita in hypotheſi pluralitas perſonarum non inferret aſſumptæ naturæ pluralitatem. Ita S. Thomas 3. p. q. 3. art. 5. Thomas de Argentina in 111. diſt. 1. q. 2. art. 3. Vaſquez diſput. xxix. cap. 2. aliique communiter, excepto tamen Scoto, ejusque aſſectis: pro quorum ſententia legi poteſt Maſtrius diſp. 1. q. 8. art. 1. & Fraſſen diſp. 1. art. 2. ſect. 2. q. 3.

15.
An una Perſona plures,

At poſſe eandem divinam perſonam aſſumere naturas duas ſanctus Thomas eadem q. art. 7. Scotus in 3. diſt. 1. q. 3. & utriusque diſcipuli, aliique omnes aſſerunt, eoquod divina perſona virtutem infinitam habeat, quæ per *terminationem* unius naturæ finitæ nequit exhauriri. Diſcrepant tantum Theologi, an duæ illæ naturæ eſſent unus homo, vel duo: ac futurum unum tenent Thomiſtæ, quibus accedunt Suarez diſp. xi. ſect. 3. aliique permulti; futuros duos homines cenſet ibidem Scotus, & Fraſſenius Concl. 2. necnon Vaſquez 1. p. diſput. clv. cap. 5. Sed hanc controverſiam inniti arbitror ſola æquivocatione vocabulorum: enimvero ſi ſubſtantivum nomen *homo* accipiat pro *forma*, ſive natura, haud dubium, quin in hypotheſi duo homines forent dicendi: & quoniam revera nomina ſubſtantiva primariò *formam* ac naturam ſignificant, hac in parte ſubſcribendum arbitror Scoto, cui etiam ex noſtris aſſentitur laudatus Thomas de Argentina diſt. 1. art. 4. At ſi vocabulum *homo* accipiat *concrete*, prout connotat *formam* ſimul ac ſuppoſitum, nullum eſt dubium fore in hypotheſi unum hominem, quemadmodum unus dicitur artifex idem homo pollens duabus artibus. Atque hoc exemplo confirmant D. Thomæ ſententiam Suarez loco citato, & Gabr. à S. Vincentio diſput. 111. dub. v. Quamquam neſcio, num allatum exemplum ſit ad rem, cum *artifex* juxta regulam à nobis traditam lib. ix. cap. ult. nomen ſit adjectivum, connotans perſonam artificium aliquod exercentem. Hinc S. Thomas aliam ſententiam ſequitur in Summa cit. artic. vii. aliam in 111. ſent. diſt. 1. q. 2. art. 5. non ſibi contradicens, ut falſo opinatur Thomas de Argentina, ſed varia nominum ſignificatione accurate ſpectata. Ad omnem ergo amphiboliam evitandam ſatius eſt dicere futuram in hypotheſi unam perſonam ſubſiſtentem in duplici natura humana; quemadmodum in præſentia dicitur Chriſtus una perſona ha-

bens naturas duas, humanam, atque divinam.

De natura irrationali, ſi veterum per-
paucos, Picum Mirandulanum, ac
Tournelium excipias, illam potuiſſe aſ-
ſumi à Verbo, conſentient Scholaſtici
ea ratione ducti, quoniam quidquid ge-
rere poteſt vicem perſonæ, id eſt, tri-
buere alienæ naturæ ſubſiſtentiam, po-
teſt quoque ſupplere munus *ſuppoſiti*,
propriamque alteri communicare exi-
ſtentiam. Fraſſen id confirmat ſect. 3.
q. 1. concl. 2. testimoniis Patrum, ea-
que produxerat antea Vaſqueſius diſp.
xxx. cap. 2. Addunt alii Chriſtum in
triduo mortis tradidiſſe ſpiritum, ſed
non fuiſſe corpus exanime à divina per-
ſona ſejunctum: de qua re alibi. Si di-
cas naturam irrationalem non eſſe ca-
pacem *perſonalitatis*; optime respon-
ſum à Theologis, capacem eſſe exiſten-
tiæ, ſive terminationis *ſuppoſitalis*, non
perſonalis. Indulgendum eſt autem
tempori, atque conſuetudini, ſi hæc
adhibuerunt vocabula. At indecorum
eſt, inquit Tournely pag. 297. fieri com-
municationem idiomatum inter Deum,
& creaturam ratione deſtitutam. Huic
etiam oppoſitioni reſponſum à Vaſque-
ſio num. 14. nullam rem quantumvis for-
didam poſſe divinitati vel minimam af-
ferre maculam; quod comprobatur ver-
bis Tertulliani de Carne Chriſti cap. 4.
ubi contra Marcionem irridentem tan-
quam indignam Deo nativitatem in car-
ne, Si revera, inquit, de lupa, aut
ſue, aut vacca prodire voluiſſet, & fe-
ra, aut pecoris corpore indutus regnum
calorum prædicaret, tua, opinor, illi
cenſura præſcriberet, Turpe hoc Deo,
& indignum hoc Dei filio, & ſtultum
propterea qui ita credat. Sit plane ſtul-
tum: de noſtro ſenſu judicemus Deum.
Sed circumſpice Marcion, ſi tamen non
deleſti: ſtulta mundi elegit Deus, ut
confundat ſapientia.

16.
An etiam
naturam ir-
rationalem

Cur Filius, non alia perſona, natu-
ram induerit noſtram congruentias illas
aſſignant Theologi, Eſtius præſertim in
111. diſt. 1. & Petavius lib. II. cap. 15.
Prima eſt, ne fieret nominum conſuſio,
& filii appellatio tranſiret ad aliam per-
ſonam, aut duo eſſent in Trinitate Filii,
ſcilicet, filius Dei, & filius hominis.
Altera, ut per eum, per quem omnia
creata ſunt, omnia iterum inſtauraren-
tur. Tertia, ut per Verbum & Imagi-
nem Patris reſiceretur in nobis effigies
ipſius Dei per Adæ culpam corrupta.
Quarta,

17.
Cur porius
filius quam
alia Perſona
fuerit in-
carnata.

Quarta, ut per Filium naturalem redde-
remur filii adoptivi, & meritis Primo-
geniti consequeremur hæreditatem. Po-
strema ut secunda Trinitatis persona fie-
ret Dei & hominum Mediatrix. Deni-
que cur Christus non redemerit dæmo-
nes, hanc rationem reddit Petavius lib.
III. cap. 10. n. 6. quia corrui Angelus
nihil infirmum ex carne gestans. Non
videtur ab hac sententia alienus Augu-
stinus Tract. cx. in Joan. num. 7. Ad-
duntur congruentiæ aliæ, quia non cor-
ruerat tota natura Angelica; & quia as-

sumendo hominem præditum anima &
corpore, Filius Dei utramque naturam
redemit spirituales atque corporeas.
At quoniam indubitatum est propter
nimiam Dei charitatem Christum mor-
tem subiisse pro impiis, recte ait ibidem
Augustinus: *Hic ergo non meritum no-
strum, sed Dei misericordia commenda-
tur.* Atque hæc dicta sint de iis quæ-
stionibus, in quibus discutiendis per-
multi veterum præcipuam impendunt
operam.

DE